

ISPITNI KATALOG

MATERNJI JEZIK I KNJIŽEVNOST

STRUČNI ISPIT U ČETVOROGODIŠNJOJ STRUČNOJ ŠKOLI

ŠKOLSKA 2010/2011. GODINA

Ispitni katalog pripremili:

dr Tatjana Bečanović, Filozofski fakultet, Nikšić

mr Sanja Šubarić, Filozofski fakultet, Nikšić

Aleksandar Čogurić, Ekonomska škola „Mirko Vešović”, Podgorica

Nađa Durković, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica

Dragana Nenadović, Ispitni centar, Podgorica

SADRŽAJ

1. Uvod	4
2. Pravila	5
3. Opšti ciljevi	6
4. Struktura i vrednovanje ispita	7
4.1. Shema ispita	7
4.2. Tipovi zadataka/pitanja	7
5. Ispitni program	9
5.1. Čitanje i razumijevanje funkcionalnog teksta	9
5.2. Jezik	9
5.3. Književnost	10
5.4. Pismeno izražavanje	11
5.5. Obavezna književna djela	11
6. Primjer testa	12
7. List za odgovore	20
8. Rješenje testa sa shemom za ocjenjivanje	22
9. Literatura	27

1. UVOD

Stručni ispit uvodi se školske 2010/11. godine u obrazovni sistem Crne Gore i predstavlja standardizovanu eksternu provjeru školskih postignuća učenika na kraju četvorogodišnjeg stručnog obrazovanja. Na osnovu Zakona o stručnom obrazovanju ("Sl. list RCG", br. 64/02 od 28. 11. 2002, 49/07 od 10. 08. 2007, "Sl. list Crne Gore", br. 45/10 od 04. 08. 2010) , stručni ispit polaže se eksterno (član 38), a za pripremu ispitnih materijala i sprovođenje procedure ispita zadužen je Ispitni centar.

Provjeravaju se znanja, sposobnosti i vještine koje se zasnivaju na ključnim djelovima Predmetnog programa a treba da ih posjeduju učenici na kraju četvrtog razreda stručne škole.

U Ispitnom katalogu navedeni su opšti ciljevi ispita, opisana je struktura ispita, a formom ispitnih ciljeva precizno je naveden sadržaj koji će se ispitivati. U njemu se nalazi i primjer testa sa detaljnom shemom za ocjenjivanje. Ispitni katalog namijenjen je učenicima i nastavnicima.

2. PRAVILA

Ispit iz Maternjeg jezika i književnosti održaće se pod jednakim uslovima i na isti način za sve učenike četvrtog razreda srednjih stručnih škola.

Ispitni materijal biće zapakovan u posebne sigurnosne koverte (PVC), koje će se otvoriti pred učenicima neposredno prije početka ispita.

Na ispitu nije dozvoljeno

- lažno predstavljanje
- otvaranje ispitnih zadataka prije dozvoljenog vremena
- ometanje drugih učenika
- prepisivanje od drugog učenika
- korišćenje nedozvoljenog pribora i mobilnog telefona
- oštećenje šifre na test-knjižici
- nepoštovanje znaka za završetak ispita

Dozvoljeni pribor: grafitna olovka, gumica i hemijska olovka/nalivpero.

Učenikov rad **mora** biti napisan hemijskom olovkom/nalivperom.

Nakon ispita, testovi će biti zapakovani i vraćeni u Ispitni centar, gdje će se organizovati ocjenjivanje.

3. OPŠTI CILJEVI

Poslije završenog četvrtog razreda srednje stručne škole, učenik treba da

- poznaje jezičku i pravopisnu normu i dosljedno je primjenjuje
- razumije: sadržaj i značenje književnoumjetničkog teksta i sadržaj i namjenu neumjetničkog teksta
- samostalno vrednuje tekst, obrazloži i argumentuje svoje tvrdnje
- umije da napiše funkcionalni tekst

4. STRUKTURA I VREDNOVANJE ISPITA

4.1. Shema ispita

(ispit traje 150 minuta i radi se bez pauze)

I dio ispita – 75 minuta

zadaci/pitanja iz jezika i književnosti

II dio ispita – 75 minuta

pisanje funkcionalnog teksta

Preko zadatka/pitanja u prvom dijelu ispita učenik treba da pokaže da

- razumije sadržaj i namjenu neumjetničkog teksta/sadržaj i značenje umjetničkog teksta
- poznaje i koristi književnoistorijske i književnoteorijske termine
- umije da analizira tekst (odlomak ili rečenicu)
- poznaje gramatička i pravopisna pravila

Pisanjem funkcionalnog teksta učenik treba da pokaže da

- razumije temu
- zna da na osnovu datih uputstava napiše povezan i jasan sastav
- objasni svoje doživljaje
- argumentuje svoje tvrdnje
- zna da upotrebljava odgovarajuće izraze
- pravilno primjenjuje gramatička i pravopisna pravila

I dio ispita učestvuje u ocjeni do 70%

II dio ispita (pisanje funkcionalnog teksta) učestvuje u ocjeni do 30%

Rezultat učenika/učenica na testu određivaće se na sljedeći način: broj bodova dobijenih rješavanjem prvog dijela ispita učestvuje sa 70% u ukupnom rezultatu, dok bodovi dobijeni pisanjem funkcionalnog teksta učestvuju sa 30%. Ostvareni uspjeh izraziće se procentualno, zaokružen na dvije decimale.

Npr. ukoliko učenik rješavanjem prvog dijela ispita dobije 17 od mogućih 35 bodova i 8 od mogućih 10 pisanjem funkcionalnog teksta, njegov konačan rezultat se računa na sljedeći način:

$$70/100 \times 17/35 + 30/100 \times 8/10 = 0,34 + 0,24 = 0,58, \text{ tj. } 58\%$$

4.2. Tipovi zadataka/pitanja

→ zadaci/pitanja zatvorenog tipa

- zadaci/pitanja višestrukog izbora
(ponuđena su tri ili četiri odgovora od kojih je jedan tačan; ponuđeno je pet ili šest odgovora od kojih su tačna dva ili tri)
- zadaci/pitanja alternativnog izbora
(pitanja DA – NE ili TAČNO – NETAČNO)
- zadaci/pitanja povezivanja
(riječi su grupisane u dvije kolone i treba ih pravilno povezati)

→ **zadaci/pitanja otvorenog tipa**

- zadaci/pitanja kratkog odgovora
(treba upisati riječ, sintagmu, rečenicu ili objasniti nešto u dvije-tri rečenice)
- zadaci/pitanja dužeg odgovora
(pisanje funkcionalnog teksta)

Tip zadatka	Jezik	Književnost	Pismeno izražavanje	Ukupno
Zadaci zatvorenog tipa	5 – 9	5 – 11	–	10 – 20
Zadaci otvorenog tipa	5 – 9	4 – 9	1 – 2	10 – 20
Ukupno	10 – 18	9 – 20	1 – 2	20 – 40

5. ISPITNI PROGRAM

A odnosi se na I dio ispita

Učenik treba da pokaže da zna gramatička i pravopisna pravila, kao i da razumije funkcionalni ili umjetnički tekst odgovorajući na pitanja u vezi sa pročitanim tekstom sljedeće vrste:

zvanični (službeni) poziv, zahvalnica, molba, žalba, javno pismo, vijest/izveštaj, naučnopopularni tekst (opis kraja, sprave, postupka, prirodne pojave), naučni članak, reportaža, intervju, reklama, biografija, komentar, esej, portret/opis osobe, književni tekst ili odlomak iz njega.

5.1. ČITANJE I RAZUMIJEVANJE FUNKCIONALNOG TEKSTA

Učenik treba da

- na primjeru određenog teksta odredi: autora, temu, kome je tekst namijenjen; zna da u tekstu pronađe i tumači podatke i njihovu povezanost
- prepozna i formuliše temu i motive teksta; objasni značenje citiranih riječi iz teksta

5.2. JEZIK

Učenik treba da

- objasni istorijski razvoj maternjeg jezika (književne jezike i pisma do pojave Vuka, Vukov rad i književne dogovore)
- razlikuje dijalekte štokavskog narječja (i)jekavskog i ekavskog izgovora
- poznaje razvoj i vrste pisma
- poznaje genetsku klasifikaciju jezika i porodicu maternjeg jezika
- razlikuje vrste raslojavanja jezika (teritorijalno, socijalno, funkcionalno, individualno) i pojmove vezane za njih
- prepoznaje, razlikuje, tumači i primjenjuje glasovne promjene i odstupanja od njih:
  1. jednačenje suglasnika po zvučnosti
  2. jednačenje suglasnika po mjestu izgovora
  3. palatalizaciju
  4. sibilizaciju
  5. gubljenje suglasnika
  6. jotovanje
  7. promjenu L u O
  8. nepostojano A
- primjenjuje pravila o pisanju i izgovoru suglasnika J
- prepoznaje vrste riječi i zna njihove morfološke osobine (značenja, promjene, gramatičke kategorije)
- prepoznaje vrste rečenica i objašnjava njihovu funkciju u tekstu (zavisne, nezavisne, aktivne, pasivne, nepotpune, bezlične)
- primjenjuje pravila kongruencije
- prepoznaje i pravilno upotrebljava padežne oblike
- poznaje značenja i funkcije glagolskih oblika
- ima osnovna leksikološka znanja i vlada leksikom svoga jezika
- pravilno transkribuje riječi koje su često u upotrebi (npr. web site, e-mail...)
- pravilno upotrebljava frazeologizme i objasni njihovo značenje
- pravilno upotrebljava veliko slovo
- pravilno piše skraćnice – primjenjuje pravila o skraćivanju riječi i izraza
- primjenjuje pravila ijekavskog narječja
- primjenjuje pravila o sastavljenom i rastavljenom pisanju riječi

- pravilno rastavlja riječi na kraju reda
- u skladu sa pravilima (i pravopisnim uputstvima) upotrebljava interpunkcijske znake

5.3. KNJIŽEVNOST

Učenik treba da

- na primjeru određenog teksta odredi književni rod (lirika, epika, drama) i književnu vrstu
- prepozna književnoistorijsko razdoblje od antike do savremene književnosti (trajanje razdoblja, glavne predstavnike, stilske odlike), upoređuje stilske odlike pojedinih književnoumjetničkih razdoblja
- prepozna i formuliše temu i motive teksta; objasni značenje citiranih riječi iz teksta
- u tekstu uoči i izdvoji stilske figure (epitet, poređenje, personifikaciju, hiperbolu, gradaciju, slovensku antitezu, metaforu, kontrast, alegoriju, onomatopeju, asonancu, aliteraciju, anaforu, epiforu) i objasni njihovu umjetničku upotrebu
- poznaje elemente versifikacije: strofa, stih, cezura, rima, opkoračenje
- razlikuje termine autor, narator, lirski subjekat, sistem likova (glavni lik, sporedni lik, epizodni lik)
- razlikuje termine lik i ličnost, razumije pojam motivacije u izgradnji književnog lika, predstavi lik iz djela (spoljašnji i unutrašnji portret, socijalna, psihološka motivacija...)
- prepoznaje forme pripovijedanja i tipove naratora (Er- i Ich- forma, pouzdani i nepouzdana pripovjedač)
- prepozna i razlikuje termine: fabula, siže, epizoda, digresija, tačka gledišta
- prepoznaje i razumije odlike epske pjesme i epa (deseterac, heksametar, ustaljena izražajna sredstva - formule, stalni epiteti, retardacije, epizode)
- poznaje prirodu dramskog teksta (didaskaliju/remarku, monolog, dijalog, jedinstvo mjesta, vremena i radnje, etape u razvoju radnje)
- prepoznaje antidramu i njen scenski jezik

odnosi se na II dio ispita

Učenik treba da zna da napiše tekst sljedeće vrste:

zahvalnicu, molbu, žalbu, formalno/neformalno pismo, čestitku, oglas, izvještaj, vijest.

Pri tome treba da

- poštuje uputstva za pisanje teksta, formu teksta i principe oblikovanja (uvod, razrada, zaključak, pasusi, pisanje naziva mjesta i datuma, adresa, obraćanje, ime i prezime adresata i adresanta, margine...)
- vodi računa o smisaonosti, povezanosti i zaokruženosti teksta
- poštuje gramatičku i pravopisnu normu

5.4. PISMENO IZRAŽAVANJE

Učenik treba da

- koristeći znanja iz teorije književnosti izrazi svoje razumijevanje pročitanih književnih tekstova
- napiše rezime, podsjetnik, bilješku, raspravu
- razlikuje i primjenjuje različite funkcionalne stilove u pisanju (vijest, izvještaj, pismo - formalno i neformalno, molbu, žalbu, čestitku, konkurs, oglas)
- primjenjuje pravopisnu i gramatičku normu maternjeg jezika

5.5. OBAVEZNA KNJIŽEVNA DJELA

I

Homer: Ilijada (6. i 18. pjevanje)
Sofokle: Antigona
F. Petrarca: Kanconijer (izbor)
M. Servantes: Don Kihot (prvi dio)
Banović Strahinja

II

A. S. Puškin: Cigani
O. Balzak: Čiča Gorio
P. P. Njegoš: Gorski vijenac
S. M. Ljubiša: Kanjoš Macedonović
L. Kostić: Santa Maria della Salute

III

Š. Bodler: Albatros i Saglasja
A. P. Čehov: Ujka Vanja
I. Andrić: Na Drini ćuprija, Most na Žepi
M. Crnjanski: Sumatra, Seobe, knjiga prva
M. Krleža: Gospoda Glembajevi

IV

M. Lalić: Lelejska gora
I. Andrić: Prokleta avlija
S. Bekef: Čekajući Godoa
M. Selimović: Derviš i smrt

6. PRIMJER TESTA

Pažljivo pročitaj tekst iz Kataloga izdanja jedne izdavačke kuće pa odgovori na pitanja 1, 2, 3, 4 i 5.

KATALOG IZDANJA

Izdavač
CID
Podgorica, Obala Ribnice 4/II
Tel: 081/230-122, 230-124
Beograd, Matije Gupca 44/II
Tel/Fax: 011/32-48-021

Glavni i odgovorni urednik:
Dragan K. Vukčević

Direktor
Žarko Radonjić

Tehnički urednik
Danka Manojlović

Referent prodaje
Ratko Bojanović
Tel.: 081/230-126

Grafičko priprema
SCANNER STUDIO
Beograd, Zvezdarska 96
011/469-522; 491-338

Štampa
Grafalix
Beograd, Vojvode Stepe 375

Urednik **Dragan K. Vukčević**

MEMORI
Popović, Simo
Izdanja 1995.
17x24 cm 375 str., tvrdi povez

PISMA O JADRANU I CRNOJ GORI
Marmije, Gzavije
Izdanje 1995.
13x21 cm 207 str., tvrdi povez

Raspredato:

P. I Petrović
POSLANICE

V. de Šarner
STOKUSKO I POLITIČKO
PUTOVANJE U CRNU GORU

A. Anđelić & Ž. de la Huzar
CRNA GORA I HERCEGOVINA

N. Rajković
CRNOGORSKI SENAT

J. Holjak
CRNA GORA

V. Deman
CRNA GORA, NJEN NAROD
I NJEGOVA ISTORIJA

B. Markot
CRNA GORA I NJENE ŽENE

Z. Milić
TUBA VEČERA

S. M. Marinić
MEMORI

J. Vrdlik
SUVERENITET CRNE GORE

V. Branković
ZAPISI O CRNOJ GORI I BOKI

U Štampi:

H. V. Mandić
CRNA GORA

J. Holjak
CRNA GORA U MIRO

A. Anđelić
CRNA GORA I
NJENO STANOVNIŠTVO

M. P. Varnica
CRNOGORSKI

F. Larić
TURCI I CRNOGORCI

H. Stigle
POSJETA CRNOJ GORI

Š. Injari
OBALA JADRANA

1. Kako se zove izdavačka kuća iz čijeg su kataloga navedene stranice?

.....

(1 bod)

2. Pažljivo pročitaj tekst kataloga na lijevoj strani i uradi zadatak. Prepiši riječi, odnosno sintagme koje označavaju funkcije ili poslove koje obavljaju nabrojane ličnosti.

.....

.....

(1 bod)

3. Pažljivo pročitaj tekst kataloga na desnoj strani i uradi zadatak. Kakve informacije korisniku nudi ovaj katalog?

.....
.....

(1 bod)

4. Zaokruži broj ispred naslova knjige koja je u procesu štampanja i rješenje prenesi na list za odgovore.

1. Pisma o Jadranu i Crnoj Gori
2. Crna Gora i njeno stanovništvo
3. Crna Gora i njene žene

(1 bod)

5. U tekstu na desnoj strani uz naslov i ime autora objavljene knjige nalaze se i dodatne informacije. Napiši o kojim informacijama je riječ.

.....
.....

(1 bod)

Na osnovu teksta *Golf tereni na brdu Spas* uradi 6. i 7. zadatak.

TEKST: GOLF TERENI NA BRDU SPAS

Budva – Na brdu Spas gdje je u avgustu izgorjela gusta borova šuma uskoro stižu graditelji. **Na njegovim strmim padinama** gradiće hotele. Dio brda čija konfiguracija to omogućava pokrće golf tereni. Investitor je Žan – Luk Dimortje koji ulaže oko stotinu miliona eura. Osim njega, investitori iz Holandije i Makedonije gradiće luksuzni hotel „Serbona”, koji će imati pet ili šest zvjezdica. Projekat je već predstavljen i riječ je o **atraktivnom zdanju** koje će se vidjeti sa svih strana prilikom ulaska u Budvu.

(Adaptacija teksta iz Nezavisnog dnevnika Vijesti)

6. U tekstu su istaknute riječi upotrijebljene u lokativu, ali u jednom primjeru napravljena je greška. Iz teksta prepisi primjer lokativa koji je pogrešno upotrijebljen i objasni zašto je to greška.

A) .....

B) Objašnjenje .....

.....
.....

(2 boda)

7. U prvoj rečenici su izostavljena dva zareza. Upiši ih i objasni zašto ih treba upisati.

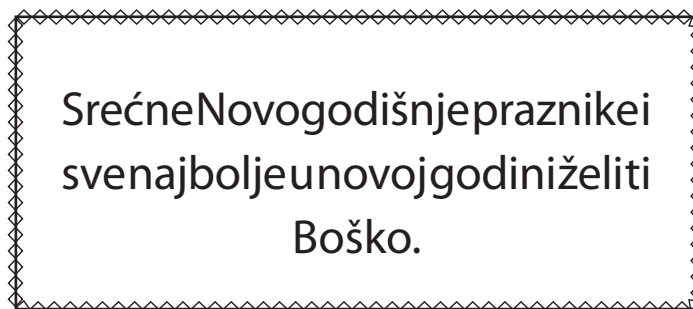
A) Na brdu Spas gdje je u avgustu izgorjela gusta borova šuma uskoro stižu graditelji.

B) Objašnjenje .....

.....
.....
.....

(2 boda)

8. U sljedećoj čestitki uoč *i ispravi je.*

.....
.....
(1 bod)

9. Riječ dvojica je:

1. broj
2. imenica
3. pridjev

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

(1 bod)

10. Zaokruži broj ispred pravilno napisane skraćenice od riječi **doktor** i rješenje prenesi na List za odgovore.

1. dr
2. dr.
3. dok

(1 bod)

11. Zaokruži broj ispred pravilno napisane riječi i rješenje prenesi na List za odgovore.

1. razčistiti
2. rasčistiti
3. raščistiti

(1 bod)

12. Koja je glasovna promjena izvršena u riječi **SLUŠAOCU**?

1. nepostojano A
2. prelaz L u O
3. gubljenje suglasnika

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

(1 bod)

13. Napiši komparativ pridjeva:

visok - .....
velik - .....

(2 boda)

14. Zaokruži broj ispred pravilno napisanog superlativa i rješenje prenesi na List za odgovore.

1. najjači
2. najjednostavniji
3. najjužniji
4. najjeftini

(1 bod)

15. Pročitaj Bodlerovu pjesmu *Albatros* pa odgovori na pitanje.

Albatros

*Često, šale radi, sa broda mornari
Love albatrose, silne ptice mora,
Što slede, nehajni saputnici stari,
Lađu koja klizi vrh gorkih napora.*

*Tek što ih na daske stavi momčad čila,
Ti kraljevi neba, nevešti i tromi,
Bedno spuste svoja moćna krila
Kao red vesala što se uz njih lomi*

*Taj krilati putnik sad sputan i mali!
On, prekrasan nekoć, sad smešan i klet!
Jedan mornar lulom kljun mu njegov pali,
Drugi oponaša, hramljuć, njegov let*

*Pesnik sliči ovom vladaru oblaka
Što se smeje strelcu, protiv nepogoda:
Prognan na tle usled ruganja opaka,
Džinovska mu krila smetaju da hoda.*

Kakvo je Bodlerovo shvatanje života umjetnika u pjesmi *Albatros*?

1. Umjetnik uvijek ima povlašćen položaj u društvu.
2. Umjetnikov život ispunjavaju protivurječnosti – uzlet i pad.
3. Umjetnik je uvijek sputan i nema dovoljno slobode.

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

(1 bod)

Pažljivo pročitaj pjesmu, pa odgovori na pitanja 16 i 17.

Jesenje več

*Olovne i teške snove snivaju
oblaci nad tamnim gorskim stranama;
monotone sjene rijekom plivaju,
žutom rijekom među golim granama.*

*Iza mokrih njiva magle skrivaju
kućice i toranj; sunce u ranama
mre i motri kako mrke bivaju
vrbe, crneći se crnim vranama.*

*Sve je mračno, hladno; u prvom sutonu
tek se slute ceste, dok ne utonu
u daljine slijepe ljudskih nemira.*

*Samo gordi jablan lisjem suhijem
šapće o životu mrakom gluhijem
kao da je samac usred svemira.*

Antun Gustav Matoš

16. Matoševa pjesma tematski pripada vrsti lirske pjesme koja se zove:

1. misaona pjesma
2. opisna pjesma
3. socijalna pjesma

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

(1 bod)

17. U kojoj formi je ispjevana Matoševa pjesma?

.....

(1 bod)

18. Napiši naslov djela iz kojeg je citirani odlomak i autora tog djela.

„Četrdeset mi je godina, ružno doba: čovjek je još mlad da bi imao želja, a već star da ih ostvaruje. Tada se u svakom gase nemiri, da bi postao jak navikom i stečenom sigurnošću u nemoći što dolazi. A ja tek činim što je trebalo učiniti davno, u bujnom cvjetanju tijela, kad su svi bezbrojni putevi dobri, a sve zablude korisne koliko i istine.“

.....

(1 bod)

Pažljivo pročitaj stihove iz Šantićeve pjesme *Pretprazničko več*, pa odgovori na pitanja 19, 20, 21 i 22.

Sjutra je praznik. Svoju svjetlost meku
Kandilo baca i sobu mi zari.
Sam sam. Iz kuta bije **sahat** stari,
I gluhi časi neosjetno teku.

(...)

No dok mi mutni boli srce **kose**
Ko studen travku uvrh krša gola
Iz mojih knjiga, sa prašljiva stola,
Ja čujem šušanj ko viline **kose**.

19. Navedene strofe su:

1. distisi
2. terceti
3. katreni

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

(1 bod)

20. Podvučena riječ u prvoj citiranoj strofi je:

1. arhaizam
2. varvarizam
3. neologizam

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

(1 bod)

21. Istaknute riječi u drugoj citiranoj strofi su:

1. homonimi
2. antonimi
3. sinonimi

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

(1 bod)

22. Objasni značenje prve, pa druge istaknute riječi u pjesmi.

kose .....

kose .....

(2 boda)

23. Objasni čime je ostvarena ekspresivnost naslova Andrićevog romana *Na Drini ćuprija*.

.....
.....

(2 boda)

24. Struktura/kompozicija Andrićevog romana *Na Drini ćuprija* je:

1. kružna
2. linearno-hroničarska
3. prstenasta

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

(1 bod)

25. Značenje lekseme *ulica* u primjeru CIJELA ULICA SPAVA nastalo je stilskim mehanizmom koji se zove:

1. metafora
2. metonimija
3. sinegdoha

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

(1 bod)

26. Zaokruži broj ispred tri frazeologizma i rješenja prenesi na List za odgovore.

1. Ahilova peta
2. Ahilov štit
3. labudova pjesma
4. slavujeva pjesma
5. ići uzdignute glave
6. ići podignute ruke

(1 bod)

Pročitaj odlomak iz *Gorskog vijenca* pa odgovori na 27, 28. i 29. zadatak.

*Kad pred zoru, i noć je mjesečna,
vatra gori nasred sjenokosa,
a ona ti odnekuda dođe,
ukraj vatre sjede da se grije.
Čuje da svak spava u kolibe;
tada ona vijenac rasplete,
pade kosa do niže pojasa;
poče kosu niz prsa češljati,
a tankijem glasom naricati
kako slavlja sa dubove grane.
Tuži mlada đevera Andriju,
mila sina Milonjića bana
koji mu je lanih poginuo
od Turakah u Dugu krvavu...*

27. Sa čije tačke gledišta se opisuje zbivanje u datom odlomku?

1. Autora.
2. Kneza Rogana.
3. Vuka Mandušića.
4. Snahe Milonjića bana.

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

(1 bod)

28. O čemu se govori u datom odlomku?

1. O ljepoti snahe Milonjića bana.
2. O pogibiji Andrije, sina Milonjića bana.
3. O tužbalici snahe Milonjića bana.
4. O tužbalici sestre Batrićeve.

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

(1 bod)

29. Dati odlomak u Gorskome vijencu je:

1. dramski elemenat
2. epski elemenat
3. lirski elemenat

Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje i rješenje prenesi na List za odgovore.

(1 bod)

30.

Finalna utakmica 28. Evropskog prvenstva u vaterpolu odigrana je 13. 07. 2008. u Malagi između reprezentacija Crne Gore i Srbije. U regularnom toku utakmice rezultat je bio neriješen 5:5. U prvom produžetku Nikola Vukčević postigao je gol za reprezentaciju Crne Gore i donio joj titulu prvaka Starog kontinenta u vaterpolu konačnim rezultatom 6:5.

Navedeni tekst je vijest o pobjedi crnogorskih vaterpolista na Evropskom prvenstvu. Ovaj tekst proširi u izvještaj koristeći činjenice sadržane u njemu i dodatne podatke:

- **debitantsko učešće crnogorske reprezentacije na Evropskom prvenstvu**
- **Srbija, do tada aktuelni evropski prvak**
- **rezultat po četvrtinama (2:1, 0:3, 2:0, 1:1)**
- **Miloš Šćepanović, golman reprezentacije Crne Gore**
- **propuštena šansa Crnogoraca za gol u posljednjih dvadesetak sekundi zbog faula**
- **prvo zlato na prvenstvu Evrope**

Izvještaj treba da bude napisan jezički i pravopisno ispravno.

(10 bodova)

6. LIST ZA ODGOVORE

STRUČNI ISPIT

LIST ZA ODGOVORE

Maternji jezik i književnost

Šifra učenika

Označavati ovako:

1	2	3				
4.	☐	☐	☐			
1	2	3				
9.	☐	☐	☐			
1	2	3				
10.	☐	☐	☐			
1	2	3				
11.	☐	☐	☐			
1	2	3				
12.	☐	☐	☐			
1	2	3	4			
14.	☐	☐	☐	☐		
1	2	3				
15.	☐	☐	☐			
1	2	3				
16.	☐	☐	☐			
1	2	3				
19.	☐	☐	☐			
1	2	3				
20.	☐	☐	☐			
1	2	3				
21.	☐	☐	☐			
1	2	3				
24.	☐	☐	☐			
1	2	3				
25.	☐	☐	☐			
1	2	3	4	5	6	
26.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4			
27.	☐	☐	☐	☐		
1	2	3	4			
28.	☐	☐	☐	☐		
1	2	3				
29.	☐	☐	☐			

STRUČNI ISPIT

LIST ZA ODGOVORE Maternji jezik i književnost

Šifra učenika

Označavati ovako:

	1	2	3
4.	☐	☒	☐

	1	2	3
9.	☐	☒	☐

	1	2	3
10.	☒	☐	☐

	1	2	3
11.	☐	☐	☒

	1	2	3
12.	☐	☒	☐

	1	2	3	4
14.	☐	☐	☒	☐

	1	2	3
15.	☐	☒	☐

	1	2	3
16.	☒	☐	☐

	1	2	3
19.	☐	☐	☒

	1	2	3
20.	☒	☐	☐

	1	2	3
21.	☒	☐	☐

	1	2	3
24.	☐	☒	☐

	1	2	3
25.	☐	☒	☐

	1	2	3	4	5	6
26.	☒	☐	☒	☐	☒	☐

	1	2	3	4
27.	☐	☐	☒	☐

	1	2	3	4
28.	☒	☐	☐	☐

	1	2	3
29.	☐	☐	☒

7. RJEŠENJE TESTA SA SHEMOM ZA OCJENJIVANJE

1.

CID/Izdavačka kuća CID/Izdavač je CID

1 bod

2.

Glavni i odgovorni urednik, direktor, tehnički urednik, referent prodaje

1 bod za potpuno tačan odgovor

Pokazuje pogrešno razumijevanje Ili daje nedovoljan Ili neodređen odgovor.

- Glavni i odgovorni urednik, direktor, tehnički urednik, referent prodaje, grafička priprema, štampa (i slični odgovori)

0 bodova

3.

Katalog nudi informacije o knjigama koje su objavljene i o onim koje su u štampi. (i slični odgovori)

1 bod

4.

2

1 bod

5.

Koje je izdanje, godina izdavanja knjige, format knjige, broj strana knjige, vrsta poveza.

2 boda za potpuno tačan odgovor; 1 bod za dvije tačno navedene karakteristike

6.

Učenik/učenica prepisuje (ili podvlači u tekstu) primjer lokativa koji je pogrešno upotrijebljen (**na brdu**) i objašnjava da je trebalo upotrijebiti akuzativ (**na brdo**) zbog glagola **stižu** Ili je napisano da se uz glagole kretanja upotrebljava akuzativ, a ne lokativ. (i slični odgovori)

Maksimalan broj bodova: 2

Učenik/učenica tačno prepisuje riječ (**na brdu/brdu**), ali ne objašnjava zašto je to greška.

Djelimičan broj bodova: 1

Pogrešno prepisana ili podvučena riječ I nedovoljno Ili neodređeno objašnjenje.

0 bodova

7.

Učenik/učenica upisuje zarez gdje je potrebno (Na brdu Spas, **gdje je u avgustu izgorjela gusta borova šuma**, uskoro stižu graditelji.) i objašnjava da je upotrijebljena umetnuta rečenica koja se uvijek odvaja zarezima. (Obavezno treba pomenuti UMETNUTU rečenicu, jer se ne priznaje ukoliko učenik/učenica napiše da se radi o zavisnoj rečenici ili vrsti zavisne rečenice, a ne pomene umetnutu rečenicu.)

Priznaje se i ukoliko nijesu upisani zarez, ali je u objašnjenju jasno rečeno iza kojih riječi treba upisati zarez.

Maksimalan broj bodova: 2

Učenik/učenica tačno upisuje zarez, ali ne objašnjava zašto ih treba tu upisati.

Djelimičan broj bodova: 1

Upisana pogrešno oba zarez, Ili samo jedan zarez tačno I nedovoljno Ili neodređeno objašnjenje.

0 bodova

8.

Srećne **novogodišnje** praznike i sve najbolje u novoj godini želi ti Boško.

1 bod

Srećne **novogodišnje** praznike i sve najbolje u **Novoj** godini želi ti Boško.

0 bodova

9.

2

1 bod

10.

1

1 bod

11.

3

1 bod

12.

2

1 bod

13.

Oba komparativa tačno napisana:

viši

veći

Maksimalan broj bodova: 2

Tačno napisan samo jedan komparativ:

Ili viši

Ili veći

Djelimičan broj bodova: 1

14.

3

1 bod

15.

2

1 bod

16.

1

1 bod

17.

U formi soneta./Sonet/sonetna forma

1 bod

18.

„Derviš i smrt”, Meša Selimović

1 bod

19.

3

1 bod

20.

1

1 bod

21.

1

1 bod

22.

Obje riječi tačno objašnjene:
ranjavaju/bodu/slamaju
vlasi/dlaka

Maksimalan broj bodova: 2

Tačno objašnjena samo jedna riječ
Ili ranjavaju/bodu/slamaju
Ili vlasi/dlaka

Djelimičan broj bodova: 1

23.

Navedena dva objašnjenja:

1. Upotrebom riječi ćuprija./ Ćuprija/turcizmom ćuprija I
2. Inverzijom/Upotrebom inverzije./Zamjenom reda riječi.

Maksimalan broj bodova: 2

Navedeno samo jedno objašnjenje:

- Ili: Upotrebom riječi ćuprija./ Ćuprija/turcizmom ćuprija.
Ili: Inverzijom/Upotrebom inverzije./Zamjenom reda riječi.

Djelimičan broj bodova: 1

24.

2

1 bod

25.

2

1 bod

26.

1, 3, 5

1 bod za potpuno tačan odgovor

27.

3

1 bod

28.

1

1 bod

29.

3

1 bod

30.

Shema za ocjenjivanje izvještaja

10 bodova

Npr.

U Malagi, 13. jula 2008. na 28. prvenstvu Evrope, vaterpolisti Crne Gore pobijedili su do tada aktuelnog evropskog prvaka, reprezentaciju Srbije, u finalu rezultatom 6:5 i tako postali prvaci Evrope. To je bio prvi nastup crnogorskih vaterpolista od kada je Crna Gora postala nezavisna država.

U regularnom toku utakmice, rezultat je bio 5:5 da bi u prvom produžetku Nikola Vukčević postigao odlučujući gol za Crnu Goru obezbijedivši joj titulu prvaka. Sve vrijeme ishod utakmice bio je neizvjestan pa je rezultat po četvrtinama bio (2:1, 0:3, 2:0,

1:1). U produžecima, vaterpolisti Srbije nijesu uspjeli nijednom savladati fantastičnog golmana Crne Gore, Miloša Šćepanovića. Crnogorci su imali šansu da u posljednjih dvadeset sekundi daju gol i uzmu zlato, ali su zbog faula morali u produžetke. Prethodno je Pijetlović minut i 16 sekundi prije kraja izjednačio rezultat. Tako je debitantska selekcija Crne Gore uspjela da osvoji svoje prvo zlato na prvenstvu Starog kontinenta.

Tačni su i svi odgovori koji su slični ponuđenom, a u skladu su sa shemom za ocjenjivanje.

Sadržaj	Jezička pravilnost	Koherentnost	Grafička forma teksta
→ tekst u potpunosti odgovara postavljenoj temi → prisutni su svi zadati podaci → odgovarajuća forma 2 boda	→ poštovanje gramatičke norme (pravilna upotreba padeža, bezličnih glagola, poštovanje pravila kongruencije, pravilna upotreba aorista pomoćnog glagola biti, misaona cjelovitost rečenice, skladan red riječi...) 2 boda → poštovanje pravopisne norme (pravilno pisanje velikog slova, pravilna upotreba interpunkcije, poštovanje pravila o sastavljenom i rastavljenom pisanju riječi, primjena znanja o glasovnim promjenama, dosljedna primjena ijekavskog ili ekavskog izgovora) 2 boda ukupno 4 boda	→ dobra povezanost na nivou teksta i pasusa 2 boda	→ prilagođavanje ukupne organizacije i grafičke forme teksta njegovoj logičnoj strukturi (jasno razdvaja uvodni dio izvještaja od njegovog drugog dijela; odvaja pasuse) 2 boda

Sadržaj	Jezička pravilnost	Koherentnost	Grafička forma teksta
<p>→ tekst odgovara postavljenoj temi, ali nedostaje jedan od zadatih podataka ili je 20-30% teksta irelevantno za zadatak temu</p> <p>ili</p> <p>→ sastav odgovara postavljenoj temi, prisutni su svi zadati podaci, ali rad nema formu izvještaja (ne prati se tok događaja, već je napisan kao pripovjedački tekst, pismo i slično)</p> <p>1 bod</p>	<p>→ poštovanje gramatičke norme uz manje greške (npr. greške koje se tiču semantičke neizdiferenciranosti predloga <i>radi</i> i <i>zbog</i>, zatim upotreba konstrukcije <i>u vezi nečega</i> umjesto <i>u vezi s nečim</i>, ili konstrukcije <i>obzirom da</i> umjesto <i>s obzirom na (nešto)...</i>)</p> <p>1 bod</p> <p>→ poštovanje pravopisne norme uz manje greške (npr. manja odstupanja od normirane upotrebe interpunkcijskih znakova, manja odstupanja od norme koja reguliše transkripciju stranih riječi...)</p> <p>1 bod</p> <p>ukupno 2 boda</p>	<p>→ dobra povezanost na nivou teksta uz povremenu nepovezanost na nivou pasusa</p> <p>1 bod</p>	<p>→ jasno razdvaja uvodni dio izvještaja od njegovog drugog dijela, ali ne odvaja pasuse unutar drugog dijela</p> <p>1 bod</p>

NAPOMENA:

► 0 (nula) bodova ili na sadržinu ili na jezik ocjenjuje se nedovoljnom ocjenom, kao i veoma neuredan i nečitljiv sastav ili sastav sa primjerima neprimjerene leksike ili sa promašenom temom.

I dio ispita – broj bodova: **35** (70%)

II dio ispita – pisanje funkcionalnog testa – broj bodova: **10** (30%)

Ukupan broj bodova na testu: **45**(100%)

8. LITERATURA

Udžbenici namijenjeni programima sa 3 časa nastave maternjeg jezika i književnosti nedjeljno.

Milivoj Solar: *Teorija književnosti*, Školska knjiga, Zagreb, 1997. (i ranija izdanja) ili
Dragiša Živković: *Teorija književnosti sa teorijom pismenosti*, Zavod za izdavanje udžbenika, Beograd, 1994. (i ranija izdanja) ili
Ivo Tartalja: *Teorija književnosti*, Zavod za izdavanje udžbenika, Beograd, 2006.
(i ranija izdanja)
Rečnik književnih termina, Nolit, Beograd, 1995.

Vaka Đurovića bb, 81 000 Podgorica
ic@iccg.edu.me, www.iccg.edu.me